

Nr 13.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse, m. m.

Till konstitutionsutskottet ha båda kamrarna den 7 april 1954 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 207, däri Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 19 mars 1954, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse;

2) lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm;

3) lag om ändrad lydelse av 5 § lagen den 12 juni 1931 (nr 201) angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg;

4) lag angående ändrad lydelse av 40 § lagen den 13 juni 1919 (nr 293) om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning; samt

5) lag angående ändrad lydelse av 62 § kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253);

dels ock godkänna i det vid propositionen fogade protokollsutdraget av föredragande departementschefen, statsrådet Persson, förordade grunder beträffande beslutanderätten i fråga om upptagande av församlingskollekt.

De vid propositionen fogade lagförslagen äro av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 259)
om församlingsstyrelse.

Härigenom förordnas, att 1—4, 9 och 10 §§, 14 § 1 och 2 mom., 17 §, 20 § 1 mom., 22 och 25 §§, 27 § 2 mom. samt 31, 34, 40, 41, 43—62, 65—68 och 71 §§ lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse ävensom rubriken till 4 kapitlet samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Gällande lydelse:

1 §.

Varje territoriell församling äger att själv, efter vad i denna lag närmare bestämmes, vårda sina gemensamma kyrkliga angelägenheter samt folk- och fortsättningsskoleväsendet i församlingen, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan.

Två eller flera församlingar eller delar av skilda församlingar må för vården om de i denna lag avsedda angelägenheterna eller vissa av dem förenas till en kyrklig samfällighet. Beträffande sådan samfällighet skall med avseende å vården om gemensamma angelägenheter, i den mån ej annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla vad i denna lag stadgas om församling. Ingår

Föreslagen lydelse:

1 §.

Varje territoriell församling äger att själv, efter vad i denna lag närmare bestämmes, vårda sina gemensamma kyrkliga angelägenheter, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan.

Två eller flera församlingar må för vården om de i denna lag avsedda angelägenheterna eller vissa av dem förenas till en kyrklig samfällighet. Beträffande sådan samfällighet skall med avseende å vården om gemensamma angelägenheter, i den mån ej annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla vad i denna lag stadgas om församling. Ingår församling i kyrklig samfällighet

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1, 4 och 40 §§ 1942:294, beträffande 2 och 41 §§ 1950:283, beträffande 9 § 1951:685, beträffande 14 § 1 mom., 59 § och 66 § 1946:495, beträffande 22 och 67 §§ 1950:292, beträffande 25 och 51 §§ 1937:252, beträffande 31 § 1953:266, beträffande 34 § 1937:235, beträffande 44 § 1945:454, beträffande 54 § 1936:427, beträffande 57 § 1951:692, beträffande 58 § 1946:730 samt beträffande 60 § 1953:284.

Gällande lydelse:

församling i kyrklig samfällighet omfattande alla i denna lag avsedda angelägenheter, äger vad i första stycket stadgas icke tillämpning å församlingen. *Har Konungen stadgat, att två eller flera församlingar eller delar av församlingar för vården om folk- och fortsättningsskoleväsendet tillsammans skola utgöra ett skoldistrikt, skall sådant distrikt utgöra en kyrklig samfällighet. Bildande av kyrklig samfällighet i andra fall beror av Konungens särskilda förordnande.* Dyligt förordnande må ej meddelas, med mindre församlingarna samtyckt därtill eller åtgärden finnes vara påkallad av betydande allmänt behov.

Där Konungen förordnat, att för vården om folk- och fortsättningsskoleväsendet församling skall vara delad i skilda skoldistrikt, gäller om sådant skoldistrikt i avseende å vården om nämnda angelägenhet vad i denna lag är stadgat om församling.

Angående vården om folk- och fortsättningsskoleväsendet i vissa kommuner är särskilt stadgat.

2 §.

Med kyrkliga angelägenheter samt ärenden rörande folk- och fortsättningsskoleväsendet avses i denna lag frågor om:

dels

- a) åtgärder till — — — kyrkomusikens höjande;
- b) tillsättande och avskedande av kyrkobetjante;
- c) prästerskapets, kyrkomusikers och kyrkobetjantes löneförmåner;

Föreslagen lydelse:

omfattande alla i denna lag avsedda angelägenheter, äger vad i första stycket stadgas icke tillämpning å församlingen. *Om bildande av kyrklig samfällighet förordnar Konungen.* Dyligt förordnande må ej meddelas, med mindre församlingarna samtyckt därtill eller åtgärden finnes vara påkallad av betydande allmänt behov.

2 §.

Med kyrkliga angelägenheter avses i denna lag frågor om:

- a) åtgärder till — — — kyrkomusikens höjande;
- b) tillsättande och avskedande av kyrkobetjante;
- c) prästerskapets, kyrkomusikers och kyrkobetjantes löneförmåner;

Gällande lydelse:

- d) kyrkomedels användande;
- e) hushållning med — — — avsedd egendom;
- f) byggande och — — — byggnad hör;
- g) avgifter till — — — dithörande anstalter;
- h) åtgärder till — — — under gudstjänsten;
- i) fördelning av bänkrum i kyrkan; *samt*
- j) anskaffande och — — — kyrkans egendom;

dels

k) folk- och fortsättningsskolundervisningen samt dithörande anstalter, däri inbegripet skolbibliotek;

l) tillsättande och avskedande av lärare vid folk- och fortsättningsskolor;

m) *skollärares löneförmåner;*

n) *hushållning med och vård om församlingen tillhörig, för skolväsendet avsedd egendom;*

o) *byggande och underhåll av skolhus och tjänstebostäder för skollärare jämte vad till sådan byggnad hör; samt*

p) *avgifter till skola jämte dithörande anstalter;*

dels ock

q) *upprättande och underhåll av församlingen tillhörigt folkbibliotek (församlingsbibliotek); samt*

r) *lokal för och avgifter till sådant bibliotek.*

3 §.

Församlings beslutanderätt — — — av kyrkofullmäktige.

I ärende — — — med församlingarna.

Föreslagen lydelse:

- d) kyrkomedels användande;
- e) hushållning med — — — avsedd egendom;
- f) byggande och — — — byggnad hör;
- g) avgifter till — — — dithörande anstalter;
- h) åtgärder till — — — under gudstjänsten;
- i) fördelning av bänkrum i kyrkan;
- j) anskaffande och — — — kyrkans egendom;

k) *upprättande och underhåll av församlingen tillhörigt folkbibliotek (församlingsbibliotek); samt*

l) *lokal för och avgifter till sådant bibliotek.*

3 §.

Församlings beslutanderätt — — — av kyrkofullmäktige.

I ärende — — — med församlingarna.

Gällande lydelse:

Förvaltning och verkställighet tillkomma kyrkoråd, *skoloråd*, *fortsättningsskolestyrelse* eller biblioteksstyrelse eller de andra styrelser, nämnder eller personer, som äro utsedda för särskilda förvaltnings- eller verkställighetsbestyr.

4 §.

I församling med mera än 1 500 invånare skall den församlingen tillkommande beslutanderätten, med de undantag varom förmäles i 5 §, uppdragas åt kyrkofullmäktige. *Beträffande församling, som helt eller delvis ingår i kyrklig samfällighet, må Konungen förordna om undantag från vad sålunda stadgas.*

Har i — — — annorlunda besluter.

Församling med — — — laga kraft.

Beslut om — — — och domkapitlet.

9 §.

Rättighet att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut tillkommer envar inom församlingen mantalsskriven *person*, som är medlem av svenska kyrkan och *äger utöva rösträtt å kommunalstämma eller, i stad, å allmän rådstuga.*

Den som — — — annan församling.

I ärende — — — eller fastighet.

Att den — — — andra stycket.

Föreslagen lydelse:

Förvaltning och verkställighet tillkomma kyrkoråd eller biblioteksstyrelse eller de andra styrelser, nämnder eller personer, som äro utsedda för särskilda förvaltnings- eller verkställighetsbestyr.

4 §.

I församling med mera än 1 500 invånare skall den församlingen tillkommande beslutanderätten, med de undantag varom förmäles i 5 §, uppdragas åt kyrkofullmäktige. *Beträffande församling, som ingår i kyrklig samfällighet, må Konungen förordna om undantag från vad sålunda stadgas.*

Har i — — — annorlunda besluter.

Församling med — — — laga kraft.

Beslut om — — — och domkapitlet.

9 §.

Rättighet att deltaga i kyrkostämmas överläggningar och beslut tillkommer envar inom församlingen mantalsskriven *svensk medborgare*, som är medlem av svenska kyrkan och *som senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuuguett års ålder och ej är omyndig. Varje röstberättigad äger en röst.*

Den som — — — annan församling.

I ärende — — — eller fastighet.

Att den — — — andra stycket.

Gällande lydelse:

10 §.

I avseende å utövning av rösträtt å kyrkostämman och sådan rätts överlåtande till annan person skall vad som är stadgat för kommunalstämma på landet och allmän rådstuga i stad äga motsvarande tillämpning.

Om upprättande av röstlängd och om röstlängdens bindande verkan stadgas i kommunala vallagen.

14 §.

1 mom. I församling — — — och förvaltning;

en i oktober månad för fastställande av utgifts- och inkomststat för kyrka och skola samt församlingsbibliotek; samt

en före — — — och revisors-suppleanter.

2 mom. Extra kyrkostämman hålles, när länsstyrelsen eller domkapitlet därom förordnar eller visitationsförrättare, magistraten eller stadsstyrelsen, kyrkoherden eller

Föreslagen lydelse:

10 §.

Om upprättande av röstlängd och om röstlängdens bindande verkan stadgas i kommunala vallagen.

Röstberättigad må genom fullmakt till annan röstberättigad överlåta sin talan och rösträtt å kyrkostämman.

Fullmakt skall vara ställd till viss person samt av utställaren underskriven med angivande av den dag underskrivandet skett. Å fullmakten skall tillika vara av två vittnen tecknat bevis, att densamma egenhändigt underskrivits av utställaren å den dag fullmakten utvisar samt att namnet på den person, till vilken fullmakten är ställd, då fanns utsatt å fullmakten. Är fullmakt ej så underskriven och bevittnad, som nu är sagt, är den ogill. Fullmakt äger icke giltighet under längre tid än trettio dagar efter dagen för utfärdandet.

Ej må någon på grund av fullmakt föra talan eller utöva rösträtt för mera än en röstberättigad.

14 §.

1 mom. I församling — — — och förvaltning;

en i oktober månad för fastställande av utgifts- och inkomststat för kyrka och församlingsbibliotek; samt

en före — — — och revisors-suppleanter.

2 mom. Extra kyrkostämman hålles, när länsstyrelsen eller domkapitlet därom förordnar eller visitationsförrättare, kyrkoherden eller den hans ämbete förvaltar, kyrko-

Gällande lydelse:

den hans ämbete förvaltar, kyrkorådet, *skolorådet*, *fortsättningsskolestyrelse* eller biblioteksstyrelse sådant äskar eller ordföranden finner det nödigt.

Envar, som — — — ej föras.

17 §.

De ärenden, som företagas till avgörande å kyrkostämma, skola förut vara vederbörligen beredda av kyrkorådet *eller skolorådet* eller annan styrelse, nämnd eller beredning, dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, eller av en eller flera särskilt för sådan beredning utsedda personer. Innan ärende, som beretts annorledes än av kyrkorådet *eller skolorådet*, företages till avgörande å kyrkostämma, skall tillfälle lämnas kyrkorådet *eller skolorådet* att avgiva yttrande däröver.

Val må — — — församlingens rättighet.

20 §.

1 mom. Sedan överläggningen — — — eller nej.

Ordföranden tillkännagiver — — — med klubbslag.

Begäres omröstning — — — vid val.

Val av kyrkoråd, *skoloråd*, *fortsättningsskolestyrelse* och biblioteksstyrelse samt av revisorer och revisorssuppleanter, som avses i 61 §, så ock av två eller flera personer för särskild beredning av ärenden, som skola företagas till avgörande å kyrkostämma, skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhål-

Föreslagen lydelse:

rådet eller biblioteksstyrelse sådant äskar eller ordföranden finner det nödigt.

Envar, som — — — ej föras.

17 §.

De ärenden, som företagas till avgörande å kyrkostämma, skola förut vara vederbörligen beredda av kyrkorådet eller annan styrelse, nämnd eller beredning, dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, eller av en eller flera särskilt för sådan beredning utsedda personer. Innan ärende, som beretts annorledes än av kyrkorådet, företages till avgörande å kyrkostämma, skall tillfälle lämnas kyrkorådet att avgiva yttrande däröver.

Val må — — — församlingens rättighet.

20 §.

1 mom. Sedan överläggningen — — — eller nej.

Ordföranden tillkännagiver — — — med klubbslag.

Begäres omröstning — — — vid val.

Val av kyrkoråd och biblioteksstyrelse samt av revisorer och revisorssuppleanter, som avses i 61 §, så ock av två eller flera personer för särskild beredning av ärenden, som skola företagas till avgörande å kyrkostämma, skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas

Gällande lydelse:

les, om samtliga väljandes antal delas med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

22 §.

Vad om landskommuns eller stads rätt att besluta om ersättning åt innehavare av kommunalt uppdrag är stadgat skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om kyrkostämmas befogenhet att besluta om arvode och ersättning för utgifter åt stämmans ordförande, om dagtraktamente, ersättning för särskild resdag och resekostnadsersättning åt utsedd ledamot av kyrkoråd *eller skoloråd* eller annan för handhavande av församlingens angelägenheter tillsatt styrelse, nämnd eller beredning eller åt revisor samt om arvode och ersättning för utgifter åt revisor eller åt sådan ledamot av *rådet*, styrelsen, nämnden eller beredningen, som utsetts till ordförande eller som eljest i viss befattning inom rådet, styrelsen, nämnden eller beredningen eller efter särskilt uppdrag utför arbete av mera betydande omfattning.

25 §.

Ordföranden skall tillse, att utdrag av kyrkostämmans justerade protokoll tillställas kyrkorådet, *skolorådet*, *fortsättningsskolestyrelse* eller biblioteksstyrelse eller de andra styrelser, nämnder eller personer, åt vilka verkställighet av stämmans beslut uppdragits.

Den som — — — riktighet bestrykt.

Föreslagen lydelse:

med siffran för det antal personer valet avser, ökad med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

22 §.

Vad om landskommuns eller stads rätt att besluta om ersättning åt innehavare av kommunalt uppdrag är stadgat skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om kyrkostämmas befogenhet att besluta om arvode och ersättning för utgifter åt stämmans ordförande, om dagtraktamente, ersättning för särskild resdag och resekostnadsersättning åt utsedd ledamot av kyrkoråd eller annan för handhavande av församlingens angelägenheter tillsatt styrelse, nämnd eller beredning eller åt revisor samt om arvode och ersättning för utgifter åt revisor eller åt sådan ledamot av styrelsen, nämnden eller beredningen, som utsetts till ordförande, eller åt *sådan ledamot*, som eljest i viss befattning inom *kyrkorådet*, styrelsen, nämnden eller beredningen eller efter särskilt uppdrag utför arbete av mera betydande omfattning.

25 §.

Ordföranden skall tillse, att utdrag av kyrkostämmans justerade protokoll tillställas kyrkorådet eller biblioteksstyrelse eller de andra styrelser, nämnder eller personer, åt vilka verkställighet av stämmans beslut uppdragits.

Den som — — — riktighet bestrykt.

Gällande lydelse:

27 §.

2 mom. Skola kyrkofullmäktige
— — — för samfälligheten.

Av det för samfälligheten bestämda antalet fullmäktige skall varje i samfälligheten ingående församling eller del av församling utse en samt därutöver det antal, som belöper på församlingen eller församlingsdelen efter den beräkningsgrunden, att en kyrkofullmäktig utses för varje befolkningstal motsvarande det som erhålles, då samfällighetens hela folkmängd delas med det återstående antalet fullmäktige för hela samfälligheten. Därest det antal fullmäktige, som med tillämpning av nämnda regel bör utses, icke uppgår till det för samfälligheten bestämda antalet, skola för ernående av detta antal de församlingar eller församlingsdelar, vilkas folkmängd mest överskjuter omförmälda tal, vara berättigade att var för sig välja ytterligare en fullmäktig. Antalet fullmäktige, som i enlighet med dessa föreskrifter skola utses av varje församling eller del därav, bestämmes i god tid före valet av länsstyrelsen.

31 §.

För val av kyrkofullmäktige må församling med mera än 10 000 invånare indelas i valkretsar, där så befinnes lämpligt. Annan församling må ej indelas i valkretsar, såframt icke till följd av församlingens särskilt betydande utsträckning eller liknande förhållanden synnerliga skäl föreligga därtill.

Föreslagen lydelse:

27 §.

2 mom. Skola kyrkofullmäktige
— — — för samfälligheten.

Av det för samfälligheten bestämda antalet fullmäktige skall varje i samfälligheten ingående församling utse en samt därutöver det antal, som belöper på församlingen efter den beräkningsgrunden, att en kyrkofullmäktig utses för varje befolkningstal motsvarande det som erhålles, då samfällighetens hela folkmängd delas med det återstående antalet fullmäktige för hela samfälligheten. Därest det antal fullmäktige, som med tillämpning av nämnda regel bör utses, icke uppgår till det för samfälligheten bestämda antalet, skola för ernående av detta antal de församlingar, vilkas folkmängd mest överskjuter omförmälda tal, vara berättigade att var för sig välja ytterligare en fullmäktig. Antalet fullmäktige, som i enlighet med dessa föreskrifter skola utses av varje församling, bestämmes i god tid före valet av länsstyrelsen.

31 §.

För val av kyrkofullmäktige må församling med mera än 10 000 invånare indelas i valkretsar, där så befinnes lämpligt. Annan församling må ej indelas i valkretsar, såframt icke till följd av församlingens särskilt betydande utsträckning eller liknande förhållanden synnerliga skäl föreligga därtill.

Gällande lydelse:

Vid val av fullmäktige för kyrklig samfällighet skall dock varje i samfälligheten ingående församling eller del av församling utgöra en valkrets. Valbarhet är ej inskränkt inom valkrets.

Vid valkretsindelning — — — eller stadsfullmäktigval.

Om indelning — — — i tillämpning.

34 §.

Angående ordinarie — — — eller helgdag.

I övrigt sammanträda kyrkofullmäktige, när länsstyrelsen eller domkapitlet därom förordnar eller visitationsförrättare, *magistraten* eller *stadsstyrelsen*, kyrkoherden eller den hans ämbete förvaltar, kyrkorådet, *skolrådet*, *fortsättningskolestyrelse* eller biblioteksstyrelse eller de flesta av fullmäktige sådant äska eller ordföranden finner det nödigt.

Å tredje — — — skall utlysas.

4 KAP.

Om kyrkoråd och skolråd.

40 §.

I varje församling skall finnas ett kyrkoråd och ett skolråd.

Två eller — — — pastoratets angelägenheter.

Har Konungen i fråga om folk- och fortsättningskoleväsendet i församling förordnat på sätt i 1 § denna lag omförmäles, eller gäller beträffande detsamma vad i lagen om skolstyrelse i vissa kommuner är stadgat, skall skolråd ej utses i församlingen.

Föreslagen lydelse:

Vid val av fullmäktige för kyrklig samfällighet skall dock varje i samfälligheten ingående församling utgöra en valkrets. Valbarhet är ej inskränkt inom valkrets.

Vid valkretsindelning — — — eller stadsfullmäktigval.

Om indelning — — — i tillämpning.

34 §.

Angående ordinarie — — — eller helgdag.

I övrigt sammanträda kyrkofullmäktige, när länsstyrelsen eller domkapitlet därom förordnar eller visitationsförrättare, kyrkoherden eller den hans ämbete förvaltar, kyrkorådet eller biblioteksstyrelse eller de flesta av fullmäktige sådant äska eller ordföranden finner det nödigt.

Å tredje — — — skall utlysas.

4 KAP.

Om kyrkoråd m. m.

40 §.

I varje församling skall finnas ett kyrkoråd.

Två eller — — — pastoratets angelägenheter.

Gällande lydelse:

För förvaltningen och vården av fortsättningsskolan må, där församling finner det vara till fördel för skolväsendet, utses särskild fortsättningsskolestyrelse. Hava två eller flera församlingar enligt vad särskilt är stadgat förenat sig om gemensam fortsättningsskola, skall gemensam fortsättningsskolestyrelse utses för församlingarna.

Där församling finner det erforderligt, må för förvaltningen och vården av församlingsbibliotek utses särskild biblioteksstyrelse.

Beträffande fortsättningsskolestyrelse och biblioteksstyrelse skall, i den mån ej annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla vad i denna lag är stadgat angående skolråd.

41 §.

Kyrkorådet tillkommer — — kyrkans angelägenheter.

Kyrkorådet har — — och verksamhet.

Skolrådet tillhör att:

a) utöva vården av och befattningen med folk- och fortsättningsskolan samt därmed sammanhängande angelägenheter; samt

b) handhava förvaltningen och vården av församlingsbibliotek.

Om skolrådets befattning med vissa angelägenheter avseende kyrkomusikers anställande och verksamhet stadgas särskilt.

Såväl kyrkorådet som skolrådet åligger, i vad på vartderas särskilda befattning ankommer, därjämte att:

a) ombesörja verkställigheten — — eller personer;

Föreslagen lydelse:

I församling, där församlingsbibliotek finnes, skall för förvaltningen och vården av sådant bibliotek utses särskild biblioteksstyrelse.

Beträffande biblioteksstyrelse skall, i den mån ej annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla vad i denna lag är stadgat angående kyrkoråd.

41 §.

Kyrkorådet tillkommer — — — kyrkans angelägenheter.

Kyrkorådet har — — — och verksamhet.

Kyrkorådet åligger, i vad på dess särskilda befattning ankommer, därjämte att:

a) ombesörja verkställigheten — — eller personer;

Gällande lydelse:

- b) hava överinseendet — — —
personers förvaltning;
c) till kyrkostämman — — —
omständigheterna påkallas;
d) verkställa beredning — — —
hos kyrkofullmäktige;
e) i alla — — — ändamål; samt
f) avgiva infortrade — — —
församlingens angelägenheter.

Finnes fortsättningskolestyrelse eller biblioteksstyrelse, tillkommer det sådan styrelse att handhava förvaltningen och vården, förstnämnda styrelse av fortsättningskolan och sistnämnda styrelse av församlingsbibliotek.

43 §.

Ledamöter i kyrkorådet och skolrådet väljas av kyrkostämman eller, där kyrkofullmäktige finnas, av dem till det antal, som stämman eller fullmäktige finna lämpligt med hänsyn till församlingens vidd och folkmängd. Antalet ledamöter må dock, ordföranden inberäknad, icke vara under fem eller över elva. Jämte ledamöterna må utses suppleanter till det antal, som finnes lämpligt. Sker ej valet proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

Val av — — — med församlingarna.

Ledamöter i fortsättningskolestyrelse utses till det antal, som församlingen finner lämpligt. Ledamöterna utses av kyrkostämman eller kyrkofullmäktige och skolrådet sålunda, att kyrkostäm-

Föreslagen lydelse:

- b) hava överinseendet — — —
personers förvaltning;
c) till kyrkostämman — — —
omständigheterna påkallas;
d) verkställa beredning — — —
hos kyrkofullmäktige;
e) i alla — — — ändamål; samt
f) avgiva infortrade — — —
församlingens angelägenheter.

43 §.

Ledamöter i kyrkorådet väljas av kyrkostämman eller, där kyrkofullmäktige finnas, av dem till det antal, som stämman eller fullmäktige finna lämpligt med hänsyn till församlingens vidd och folkmängd. Antalet ledamöter må dock, ordföranden inberäknad, icke vara under fem eller över elva. Jämte ledamöterna må utses suppleanter till det antal, som finnes lämpligt. Sker ej valet proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

Val av — — — med församlingarna.

Gällande lydelse:

man eller kyrkofullmäktige välja det antal ledamöter, som är närmast under hälften, och skolrådet övriga ledamöter.

Skall kyrkoråd eller skolråd utses för kyrklig samfällighet eller skall eljest kyrkoråd utses för två eller flera församlingar gemensamt, bör tillses, att om möjligt envar av församlingarna blir företrädd i rådet.

44 §.

Till ledamot i kyrkorådet eller skolrådet må väljas endast den som är röstberättigad å kyrkostämman samt boende inom församlingen och uppnått tjugutre års ålder ävensom kan anses vilja, då fråga är om ledamot i kyrkorådet, främja församlinglivet samt, då fråga är om ledamot av skolrådet, befordra skolväsendet. I avseende å obehörighet att vara ledamot i kyrkorådet eller skolrådet samt rätt till avsägelse från sådant uppdrag skall i övrigt vad i 29 § är stadgat om kyrkofullmäktig äga motsvarande tillämpning.

Vad om ledamot i kyrkorådet eller skolrådet är stadgat gäller ock om suppleant.

Vid val av ledamöter i fortsättningssskolestyrelse skall tillses, att det praktiska arbetets intressen bliva i vederbörlig mån företrädda inom styrelsen.

45 §.

Ledamöter och suppleanter i kyrkorådet och skolrådet väljas för fyra år, räknade från och med

Föreslagen lydelse:

Skall kyrkoråd utses för kyrklig samfällighet eller eljest för två eller flera församlingar gemensamt, bör tillses, att om möjligt envar av församlingarna blir företrädd i rådet.

44 §.

Till ledamot i kyrkorådet må väljas endast den som är röstberättigad å kyrkostämman samt boende inom församlingen och uppnått tjugutre års ålder ävensom kan anses vilja främja församlinglivet. I avseende å obehörighet att vara ledamot i kyrkorådet samt rätt till avsägelse från sådant uppdrag skall i övrigt vad i 29 § är stadgat om kyrkofullmäktig äga motsvarande tillämpning.

Vad om ledamot i kyrkorådet är stadgat gäller ock om suppleant.

45 §.

Ledamöter och suppleanter i kyrkorådet väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari

Gällande lydelse:

den 1 januari året näst efter det, då valet skedde. Valet skall förrättas i november eller december månad året näst efter det, då allmänna val av kyrkofullmäktige ägde rum.

Avgår ledamot — — — under året.

46 §.

1 mom. Ordförande i — — — därtill förordnar.

I annex- eller kapellförsamling — — — är tillstådes.

Utgöra församlingar tillhörande olika pastorat *eller delar av sådana församlingar* en kyrklig samfällighet, förordnar domkapitlet en av församlingarnas kyrkoherdar eller annan inom någon av församlingarna tjänstgörande präst att vara ordförande i kyrkorådet för samfälligheten och en annan sådan präst att vid hinder för honom föra ordet. Vad sålunda stadgas skall ock gälla, där eljest församlingar tillhörande olika pastorat hava gemensamt kyrkoråd.

Är ordföranden — — — föra ordet.

2 mom. Skolrådet väljer inom sig för varje år en ordförande och en vice ordförande. Till ordförande må dock kunna utses kyrkoherden, ändå att han icke är ledamot av rådet. Utgöra församlingar tillhörande olika pastorat *eller delar av sådana församlingar* en kyrklig samfällighet, må till ordförande i skolrådet för samfälligheten kunna utses en av kyrkoherdarna i pasto-

Föreslagen lydelse:

året näst efter det, då valet skedde. Valet skall förrättas i november eller december månad året näst efter det, då allmänna val av kyrkofullmäktige ägde rum.

Avgår ledamot — — — under året.

46 §.

1 mom. Ordförande i — — — därtill förordnar.

I annex- eller kapellförsamling — — — är tillstådes.

Utgöra församlingar tillhörande olika pastorat en kyrklig samfällighet, förordnar domkapitlet en av församlingarnas kyrkoherdar eller annan inom någon av församlingarna tjänstgörande präst att vara ordförande i kyrkorådet för samfälligheten och en annan sådan präst att vid hinder för honom föra ordet. Vad sålunda stadgas skall ock gälla, där eljest församlingar tillhörande olika pastorat hava gemensamt kyrkoråd.

Är ordföranden — — — föra ordet.

2 mom. Biblioteksstyrelse väljer inom sig för varje år en ordförande och en vice ordförande. Till ordförande må dock kunna utses kyrkoherden, ändå att han icke är ledamot av styrelsen. Utgöra församlingar tillhörande olika pastorat en kyrklig samfällighet, må till ordförande i biblioteksstyrelse för samfälligheten kunna utses en av kyrkoherdarna i pastoraten, ändå

Gällande lydelse:

raten, ändå att han icke är ledamot av rådet.

Äro både ordföranden och vice ordföranden i *skolrådet* hindrade att inställa sig vid rådet's sammanträde, äger rådet utse en ledamot att för tillfället föra ordet.

47 §.

Kyrkorådet och skolrådet sammanträda på ordförandens kallelse så ofta han finner det nödigt eller minst halva antalet ledamöter för uppgivet ärende gör framställning därom.

48 §.

Suppleanterna i kyrkorådet och skolrådet böra i den vid valet bestämda ordningen kallas till tjänstgöring, i den mån det erfordras till följd av hinder för ledamot eller vid uppkommen ledighet, som ej ännu kunnat fyllas, efter ledamot, som icke utsetts vid proportionellt val.

Suppleant vare — — — rådets sammanträden.

49 §.

Kyrkorådet eller skolrådet må ej handlägga ärende, såvida icke flera än hälften av ledamöterna, ordföranden inberäknad, äro tillstädes.

Ledamot i — — — eller upplösas.

Vad sålunda stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga

Föreslagen lydelse:

att han icke är ledamot av styrelsen.

Äro både ordföranden och vice ordföranden i *biblioteksstyrelse* hindrade att inställa sig vid styrelsens sammanträde, äger styrelsen utse en ledamot att för tillfället föra ordet.

47 §.

Kyrkorådet sammanträder på ordförandens kallelse så ofta han finner det nödigt eller minst halva antalet ledamöter för uppgivet ärende gör framställning därom.

48 §.

Suppleanterna i kyrkorådet böra i den vid valet bestämda ordningen kallas till tjänstgöring, i den mån det erfordras till följd av hinder för ledamot eller vid uppkommen ledighet, som ej ännu kunnat fyllas, efter ledamot, som icke utsetts vid proportionellt val.

Suppleant vare — — — rådets sammanträden.

49 §.

Kyrkorådet må ej handlägga ärende, såvida icke flera än hälften av ledamöterna, ordföranden inberäknad, äro tillstädes.

Ledamot i — — — eller upplösas.

Gällande lydelse:

om ledamot eller till tjänstgöring kallad suppleant i skolrådet; dock skola böterna tillfalla skolkassan.

50 §.

Med avseende å kyrkorådet och skolrådet skall vad i 20 § 1 mom. är stadgat för kyrkostämman äga motsvarande tillämpning; dock skall omröstning, där sådan begäres, utom vid val och tillsättande av tjänstebefattning alltid ske öppet.

Vid skolrådets sammanträden äger kyrkorådets ordförande, ändå att han icke är ledamot av skolrådet, att yttra sig och framställa förslag men ej att delta i beslutet.

51 §.

Vid kyrkorådets eller skolrådets sammanträde skall ordföranden föra eller på sitt ansvar låta föra protokoll.

Justering av — — — nästa sammanträde.

Sedan protokollet — — — särskilt utfärdas.

Den som med begagnande av sin rätt enligt tryckfrihetsförordningen tagit avskrift av kyrkorådets eller skolrådets protokoll äger att utan avgift få avskriftens riktighet bestyrkt.

52 §.

Kyrkorådets ordförande — — — över dem.

För skolrådets ordförande gälla enahanda föreskrifter.

Föreslagen lydelse:

50 §.

Med avseende å kyrkorådet skall vad i 20 § 1 mom. är stadgat för kyrkostämman äga motsvarande tillämpning; dock skall omröstning, där sådan begäres, utom vid val och tillsättande av tjänstebefattning alltid ske öppet.

Vid biblioteksstyrelsens sammanträden äger kyrkorådets ordförande, ändå att han icke är ledamot av styrelsen, att yttra sig och framställa förslag men ej att delta i beslutet.

51 §.

Vid kyrkorådets sammanträde skall ordföranden föra eller på sitt ansvar låta föra protokoll.

Justering av — — — nästa sammanträde.

Sedan protokollet — — — särskilt utfärdas.

Den som med begagnande av sin rätt enligt tryckfrihetsförordningen tagit avskrift av kyrkorådets protokoll äger att utan avgift få avskriftens riktighet bestyrkt.

52 §.

Kyrkorådets ordförande — — — över dem.

Gällande lydelse:

53 §.

Kyrkvärdar väljas — — — i rådet.

Kyrkorådet *och skolrådet utse* för varje kalenderår inom eller utom sig en kassaförvaltare.

54 §.

Penningar eller värdehandlingar, som för församlingens räkning innehavas av kyrkorådet *eller skolrådet*, skola så förvaras, att de icke sammanblandas med andra penningar eller värdehandlingar.

Penningmedel, som — — — för jordbrukskredit.

55 §.

Envar ledamot av kyrkorådet *eller skolrådet* ansvarar gemensamt med de övriga för de medel rådet har under sin förvaltning ävensom för de säkerhetshandlingar, mot vilkas antaglighet han icke gjort anmärkning till protokollet.

56 §.

Om kyrkorådets *och skolrådets* befattning med uppgörande av förslag till utgifts- och inkomststat samt om revision och meddelande av ansvarsfrihet sägs i 5 kap.

Beträffande vård — — — är stadgat.

Föreslagen lydelse:

53 §.

Kyrkvärdar väljas — — — i rådet.

Kyrkorådet *utser* för varje kalenderår inom eller utom sig en kassaförvaltare.

54 §.

Penningar eller värdehandlingar, som för församlingens räkning innehavas av kyrkorådet, skola så förvaras, att de icke sammanblandas med andra penningar eller värdehandlingar.

Penningmedel, som — — — för jordbrukskredit.

Angående anbringande av medel, som församling enligt 58 § avsatt till fond, skall vad i 61 § andra stycket kommunallagen är stadgat äga motsvarande tillämpning.

55 §.

Envar ledamot av kyrkorådet ansvarar gemensamt med de övriga för de medel rådet har under sin förvaltning ävensom för de säkerhetshandlingar, mot vilkas antaglighet han icke gjort anmärkning till protokollet.

56 §.

Om kyrkorådets befattning med uppgörande av förslag till utgifts- och inkomststat samt om revision och meddelande av ansvarsfrihet sägs i 5 kap.

Beträffande vård — — — är stadgat.

Gällande lydelse:

57 §.

De avgifter, om vilka kyrkostämman eller kyrkofullmäktige besluta, skola utom i de fall, för vilka annorlunda är i lag eller författning föreskrivet, utgå på sätt om täckande av kommuns skattebehov är stadgat i *lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad*.

Angående viss — — — särskilt stadgat.

58 §.

Utgifts- och inkomststat skall årligen upprättas för det nästföljande kalenderåret, särskilt för kyrkan och särskilt för *skolan och församlingsbibliotek*. *Finnes fortsättningsskolestyrelse eller biblioteksstyrelse, skall utgifts- och inkomststat upprättas särskilt för fortsättningsskolan eller särskilt för församlingsbiblioteket*.

Å utgiftssidan — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Församling må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter — — — i sänder.

Om *fondbildning* är särskilt stadgat.

Föreslagen lydelse:

57 §.

De avgifter, om vilka kyrkostämman eller kyrkofullmäktige besluta, skola utom i de fall, för vilka annorlunda är i lag eller författning föreskrivet, utgå på sätt om täckande av kommuns skattebehov är stadgat i *kommunallagen*.

Angående viss — — — särskilt stadgat.

58 §.

Utgifts- och inkomststat skall årligen upprättas för det nästföljande kalenderåret, särskilt för kyrkan och särskilt för *församlingsbibliotek*.

Å utgiftssidan — — — oförutsedda behov.

Statens inkomstsida — — — dess anskaffande.

Församling må — — — räkenskaper uppgått.

Hinder möter — — — i sänder.

Bestämmelserna i 50 § andra och tredje styckena kommunallagen om ianspråktagande av medel, som kommun uppburit såsom vederlag för anläggningstillgång eller på grund av försäkring av sådan tillgång, samt i 55—57 §§ samma lag om fondbildning skola äga motsvarande tillämpning å församling.

Gällande lydelse:

59 §.

Förslag till utgifts- och inkomststater skola uppgöras för kyrkan av kyrkorådet och för *skolan och församlingsbibliotek* av *skolrådet*. *Finnes fortsättningsskolestyrelse eller biblioteksstyrelse, åligger det sådan styrelse att uppgöra statförslag i vad på styrelsens befattning ankommer.*

Statförslagen skola — — — i kungörelsen.

På nämnda — — — och avgörande.

60 §.

Vad kyrkostämman eller kyrkofullmäktige beslutat till utdebitering skall, allt efter ändamålets beskaffenhet, genom kyrkorådet, *skolrådet* eller särskild styrelse delgivas på landet kommunalnämnden och i stad drätselkammaren, vilka det åligger att på sätt i *lagen om kommunalstyrelse på landet eller lagen om kommunalstyrelse i stad* är stadgat härom underrätta länsstyrelsen och vederbörande lokala skattemyndighet för debitering och uppbörd av avgifterna till församlingen i samband med övriga kommunalutskyl-der.

Församling äger — — — motsvarande mån.

Församlingen äger — — — stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör församlingens fordran hos statsverket enligt andra och tredje styckena, skall länsstyrelsen under

Föreslagen lydelse:

59 §.

Förslag till utgifts- och inkomststater skola uppgöras för kyrkan av kyrkorådet och för församlingsbibliotek av *biblioteksstyrelsen*.

Statförslagen skola — — — i kungörelsen.

På nämnda — — — och avgörande.

60 §.

Vad kyrkostämman eller kyrkofullmäktige beslutat till utdebitering skall, allt efter ändamålets beskaffenhet, genom kyrkorådet eller särskild styrelse delgivas på landet kommunalnämnden och i stad drätselkammaren, vilka det åligger att på sätt i *kommunallagen* är stadgat härom underrätta länsstyrelsen och vederbörande lokala skattemyndighet för debitering och uppbörd av avgifterna till församlingen i samband med övriga kommunalutskyl-der.

Församling äger — — — motsvarande mån.

Församlingen äger — — — stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör församlingens fordran hos statsverket enligt andra och tredje styckena, skall länsstyrelsen under

Gällande lydelse:

samma år utanordna till kommunalnämnden eller drätselkammaren med en sjättedel å åttonde dagen i var och en av månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Är församlingens fordran icke uträknad vid utbetalningstillfället i januari månad, skall vid detta tillfälle utbetalas samma belopp som utbetalades i november månad föregående år; dock må länsstyrelsen, då särskilda skäl föranleda därtill, förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Därest det i januari månad utbetalade beloppet icke motsvarar en sjättedel av församlingens fordran, skall härav betingad jämkning ske av det belopp, som utbetalas i mars månad. Kommunalnämnden eller drätselkammaren skall därefter avlämna medlen till kyrkorådet, *skolrådet* eller särskild styrelse.

61 §.

Av kyrkostämman — — — årets förvaltning.

Den, vilken såsom ledamot av kyrkorådet eller *skolrådet* eller eljest är redovisningsskyldig till församlingen, må icke väljas till revisor eller revisorssuppleant för granskning av förvaltning, för vilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan förvaltning eller i beslut med anledning av granskningen.

Revisorerna äga — — — beröra förvaltningen.

Föreslagen lydelse:

samma år utanordna till kommunalnämnden eller drätselkammaren med en sjättedel å åttonde dagen i var och en av månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Är församlingens fordran icke uträknad vid utbetalningstillfället i januari månad, skall vid detta tillfälle utbetalas samma belopp som utbetalades i november månad föregående år; dock må länsstyrelsen, då särskilda skäl föranleda därtill, förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Därest det i januari månad utbetalade beloppet icke motsvarar en sjättedel av församlingens fordran, skall härav betingad jämkning ske av det belopp, som utbetalas i mars månad. Kommunalnämnden eller drätselkammaren skall därefter avlämna medlen till kyrkorådet eller särskild styrelse.

61 §.

Av kyrkostämman — — — årets förvaltning.

Den, vilken såsom ledamot av kyrkorådet eller eljest är redovisningsskyldig till församlingen, må icke väljas till revisor eller revisorssuppleant för granskning av förvaltning, för vilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan förvaltning eller i beslut med anledning av granskningen.

Revisorerna äga — — — beröra förvaltningen.

Gällande lydelse:

62 §.

Det åligger kyrkorådet och skolrådet ävensom särskild styrelse att i enlighet med givna föreskrifter föra räkenskaper över sin förvaltning och avsluta dem för kalenderår. Räkenskaperna skola årligen senast den 1 mars hållas tillgängliga för revisorerna.

65 §.

Genom bestämmelserna i 61—64 §§ göres ej ändring i föreskrifterna om särskild revision av *kyrko- och skolräkenskaper*.

66 §.

1 mom. För att — — — fem år.
Hurusom beslut angående kommunal fond skall i vissa fall för att vinna bindande kraft underställas Konungens prövning och fastställelse föreskrives i lag om kommunal fondbildning.

Beslut, som — — — till Konungen.

2 mom. Församlingen äger — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

Nyttjar församling jämlikt lagen om kommunal fondbildning medel från annan församlingen tillhörig fond än kassaförlagsfond i stället för belopp som församlingen äger upplåna, skall församlingens lånerätt anses därigenom tagen i anspråk; dock må församling utan hinder av denna bestämmelse besluta att använda sin lånerätt för att ersätta sålunda nyttjade fondmedel.

Föreslagen lydelse:

62 §.

Det åligger kyrkorådet ävensom särskild styrelse att i enlighet med givna föreskrifter föra räkenskaper över sin förvaltning och avsluta dem för kalenderår. Räkenskaperna skola årligen senast den 1 mars hållas tillgängliga för revisorerna.

65 §.

Genom bestämmelserna i 61—64 §§ göres ej ändring i föreskrifterna om särskild revision av *kyrkoräkenskaper*.

66 §.

1 mom. För att — — — fem år.
Att beslut angående fond skall i vissa fall för att vinna bindande kraft underställas Konungens prövning och fastställelse följer av vad i 58 § sista stycket sägs.

Beslut, som — — — till Konungen.

2 mom. Församling äger — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

Nyttjar församling medel från annan, församlingen tillhörig enligt 58 § avsatt fond än kassaförlagsfond i stället för belopp som församlingen äger upplåna, skall församlingens lånerätt anses därigenom tagen i anspråk; dock må församling utan hinder av denna bestämmelse besluta att använda sin lånerätt för att ersätta sålunda nyttjade fondmedel.

Gällande lydelse:

Med lån — — — även borgen.
Av Konungen — — — upptaga
lånet.

67 §.

Hurusom i visst fall länsstyrelsens godkännande erfordras för att giva gällande kraft åt beslut angående fondmedels anbringande *stadgas i lag om kommunal fondbildning.*

Underställt beslut — — — därför uppgivas.

Över vägrad — — — hos Konungen.

68 §.

Medlem av — — — orättvis grund.

Besvären skola, jämte det överklagade beslutet, inom trettio dagar efter den dag, då tillkännagivande om verkställd justering av det över beslutet förda protokollet enligt 23 § ägde rum, dagen då det skedde likväl oräknad, ingivas, i mål, som avses i 2 § a), b), d), h), k), l) och q) ävensom i mål rörande val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd, skolråd, fortsättningssskolestyrelse och biblioteksstyrelse samt mål rörande granskning av sådant råds eller sådan styrelsens räkenskaper till domkapitlet och i andra mål till länsstyrelsen. Det åligger klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då sådant tillkännagivande ägde rum, som ock att inom fjorton dagar efter det tiden för besvärens inlämnande utgått till kyrkostämmans eller, där beslutet fattats av kyrkofullmäktige, till dessas ordförande in-

Föreslagen lydelse:

Med lån — — — även borgen.
Av Konungen — — — upptaga
lånet.

67 §.

Att i visst fall länsstyrelsens godkännande erfordras för att giva gällande kraft åt beslut angående fondmedels anbringande *följer av vad i 54 § tredje stycket sägs.*

Underställt beslut — — — därför uppgivas.

Över vägrad — — — hos Konungen.

68 §.

Medlem av — — — orättvis grund.

Besvären skola, jämte det överklagade beslutet, inom trettio dagar efter den dag, då tillkännagivande om verkställd justering av det över beslutet förda protokollet enligt 23 § ägde rum, dagen då det skedde likväl oräknad, ingivas, i mål, som avses i 2 § a), b), d), h) och k) ävensom i mål rörande val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd och biblioteksstyrelse samt mål rörande granskning av rådet eller styrelsens räkenskaper till domkapitlet och i andra mål till länsstyrelsen. Det åligger klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då sådant tillkännagivande ägde rum, som ock att inom fjorton dagar efter det tiden för besvärens inlämnande utgått till kyrkostämmans eller, där beslutet fattats av kyrkofullmäktige, till dessas ordförande in-

Gällande lydelse:

tats av kyrkofullmäktige, till des-
sas ordförande ingiva diariibevis
över att han besvärat sig.

Försummar klaganden — — —
i verkställighet.

Länsstyrelsen och — — — ge-
mensam behandling.

71 §.

För besvärs anförande mot be-
slut av kyrkoråd *eller skolråd* i så-
dana mål och ärenden, vilka rådet
på grund av föreskrifter i särskilda
författningar har att handlägga,
gäller vad i dessa författningar för
varje fall finnes stadgat.

I övrigt skall, där medlem av
församling ej nöjes åt kyrkorådets
eller skolrådets beslut, som icke är
av rent förberedande eller verk-
ställande art, vad i 68—70 §§ är
stadgat äga motsvarande tillämp-
ning. Där beslutet rör uteslutande
enskild persons förhållande, skall
dock tiden för talans fullföljande
räknas från den dag, då beslutet
genom utdrag av protokollet del-
gavs klaganden.

Utan hinder — — — annorledes
förordnar.

Föreslagen lydelse:

giva diariibevis över att han besvä-
rat sig.

Försummar klaganden — — —
i verkställighet.

Länsstyrelsen och — — — ge-
mensam behandling.

71 §.

För besvärs anförande mot be-
slut av kyrkoråd i sådana mål och
ärenden, vilka rådet på grund av
föreskrifter i särskilda författning-
ar har att handlägga, gäller vad i
dessa författningar för varje fall
finnes stadgat.

I övrigt skall, där medlem av
församling ej nöjes åt kyrkorådets
beslut, som icke är av rent förbere-
dande eller verkställande art, vad i
68—70 §§ är stadgat äga motsva-
rande tillämpning. Där beslutet rör
uteslutande enskild persons förhål-
lande, skall dock tiden för talans
fullföljande räknas från den dag,
då beslutet genom utdrag av pro-
tokollet delgavs klaganden.

Utan hinder — — — annorledes
förordnar.

---

*Denna lag träder i kraft den
1 januari 1955. Med lagens ikraft-
trädande upphävas lagarna den 12
juni 1936 (nr 282) angående an-
vändning i vissa fall av kommun
eller annan samfällighet tillhörig*

Föreslagen lydelse:

egendom och den 6 december 1946 (nr 727) om kommunal fondbildning, så ock vad i övrigt finnes i lag eller författning stridande mot lagen om församlingsstyrelse i dess nya lydelse.

Där skoldistrikt ej sammanfaller med lands- eller stadskommun, skola dock bestämmelserna i lagen om församlingsstyrelse i dess före den 1 januari 1955 gällande lydelse ävensom bestämmelserna i de enligt nästföregående stycke upphävda lagarna alltjämt tillämpas med avseende å folk- och fortsättnings-skoleväsendet i distriktet och vederbörande församling tillhörigt församlingsbibliotek.

Förekommer i lagen den 6 juni 1930 (nr 262) om skolstyrelse i vissa kommuner eller i annan särskild författning avseende skolväsendet hänvisning till vad om skolråd finnes stadgat, skall därvid åsyftad bestämmelse i lagen om församlingsstyrelse i dess före den 1 januari 1955 gällande lydelse alltjämt tillämpas.

Vad i 5 § lagen den 18 december 1953 (nr 754) om införande av kommunallagen stadgas skall, i den mån lagen om församlingsstyrelse i dess nya lydelse vinner tillämpning å församling, äga motsvarande giltighet beträffande i nämnda lagrum omförmälda slag av fonder, som den 1 januari 1955 finnas i församlingen.

Förslag

till

L a g

angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om
församlingsstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 58 §, 62 § 3 mom. samt 69 och 70 §§ lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Gällande lydelse:

58 §.

Penningar eller — — — eller värdehandlingar.

Penningmedel, som — — — å postgirokonto.

62 §.

3 mom. Om fondbildning gäller vad särskilt är stadgat.

69 §.

1 mom. För att — — — fem år. Huruom beslut angående kommunal fond skall i vissa fall för att

Föreslagen lydelse:

58 §.

Penningar eller — — — eller värdehandlingar.

Penningmedel, som — — — å postgirokonto.

Angående anbringande av medel, som församling enligt 62 § 3 mom. avsatt till fond, skall vad i 61 § andra stycket kommunallagen är stadgat äga motsvarande tillämpning.

62 §.

3 mom. Bestämmelserna i 50 § andra och tredje styckena kommunallagen om ianspråktagande av medel, som kommun uppburit såsom vederlag för anläggningstillgång eller på grund av försäkring av sådan tillgång, samt i 55—57 §§ samma lag om fondbildning skola äga motsvarande tillämpning å församling.

69 §.

1 mom. För att — — — fem år. Att beslut angående fond skall i vissa fall för att vinna bindande

¹ Senaste lydelse, se beträffande 62 § 3 mom. 1942: 516, beträffande 69 § 1946: 496 och beträffande 70 § 1950: 293.

Gällande lydelse:

vinna bindande kraft underställas Konungens prövning och fastställelse föreskrives i lag om kommunal fondbildning.

Beslut, som — — — till Konungen.

2 mom. Församling äger — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

Nyttjar församling jämligt lagen om kommunal fondbildning medel från annan församlingen tillhörig fond än kassaförlagsfond i stället för belopp som församlingen äger upplåna, skall församlingens lånerätt anses därigenom tagen i anspråk; dock må församling utan hinder av denna bestämmelse besluta att använda sin lånerätt för att ersätta sålunda nyttjade fondmedel.

Med lån — — — även borgen.

Av Konungen — — — upptaga lånet.

70 §.

Hurusom i visst fall överståthållarämbetets godkännande erfordras för att giva gällande kraft åt beslut angående fondmedels anbringande stadgas i lag om kommunal fondbildning.

Underställt beslut — — — därför uppgivas.

Över vägrad — — — hos Konungen.

Föreslagen lydelse:

kraft underställas Konungens prövning och fastställelse följer av vad i 62 § 3 mom. sägs.

Beslut, som — — — till Konungen.

2 mom. Församling äger — — — annan ordning.

Lån, som — — — nytt lån.

Nyttjar församling medel från annan, församlingen tillhörig enligt 62 § 3 mom. avsatt fond än kassaförlagsfond i stället för belopp som församlingen äger upplåna, skall församlingens lånerätt anses därigenom tagen i anspråk; dock må församling utan hinder av denna bestämmelse besluta att använda sin lånerätt för att ersätta sålunda nyttjade fondmedel.

Med lån — — — även borgen.

Av Konungen — — — upptaga lånet.

70 §.

Att i visst fall överståthållarämbetets godkännande erfordras för att giva gällande kraft åt beslut angående fondmedels anbringande följer av vad i 58 § tredje stycket sägs.

Underställt beslut — — — därför uppgivas.

Över vägrad — — — hos Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

I fråga om församling, som avses i lagen om församlingsstyrelse

i Stockholm, skall vad i 5 § lagen den 18 december 1953 (nr 754) om införande av kommunallagen stadgas äga motsvarande tillämpning beträffande i nämnda lagrum omförmälda slag av fonder, som den 1 januari 1955 finnas i församlingen.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 5 § lagen den 12 juni 1931 (nr 201) angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg.

Härigenom förordnas, att 5 § lagen den 12 juni 1931 angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Gällande lydelse:

5 §.

Kyrkofullmäktige sammanträda så ofta ordföranden finner det nödigt, så ock när länsstyrelsen eller domkapitlet därom förordnar eller visitationsförrättare, *magistraten* eller något av de särskilda församlingarnas kyrkoråd eller de flesta av fullmäktige sådant äska.

Föreslagen lydelse:

5 §.

Kyrkofullmäktige sammanträda så ofta ordföranden finner det nödigt, så ock när länsstyrelsen eller domkapitlet därom förordnar eller visitationsförrättare eller något av de särskilda församlingarnas kyrkoråd eller de flesta av fullmäktige sådant äska.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

Förslag

till

L a g

angående ändrad lydelse av 40 § lagen den 13 juni 1919 (nr 293)
om ordning och villkor för ändring i kommunal
och ecklesiastik indelning.

Härigenom förordnas, att 40 § lagen den 13 juni 1919 om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Gällande lydelse:

40 §.

Skall ny församling bildas, åligge det domkapitlet att så fort ske kan under året innan indelningsändringen träder i kraft och sist före den 1 oktober förordna präst att föra ordet i församlingens kyrkoråd ävensom att hålla kyrkostämma och sammanträde med kyrkofullmäktige för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd *och skolråd*.

I nybildad — — — nästföljande året.

Fullmäktige skola — — — av indelningsändringen.

Föreslagen lydelse:

40 §.

Skall ny församling bildas, åligge det domkapitlet att så fort ske kan under året innan indelningsändringen träder i kraft och sist före den 1 oktober förordna präst att föra ordet i församlingens kyrkoråd ävensom att hålla kyrkostämma och sammanträde med kyrkofullmäktige för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd.

I nybildad — — — nästföljande året.

Fullmäktige skola — — — av indelningsändringen.

---

*Denna lag träder i kraft den
1 januari 1955.*

---

¹ Senaste lydelse, se 1930: 257.

Förslag

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 62 § kommunala vallagen
den 6 juni 1930 (nr 253).**

Härigenom förordnas, att 62 § kommunala vallagen den 6 juni 1930 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Gällande lydelse:

62 §.

De i denna lag givna bestämmelserna om församling skola, i den mån ej annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande kyrklig samfällighet *eller skoldistrikt*, som avses i 1 § lagen om församlingsstyrelse.

Erfordras särskilda föreskrifter om tillämpning av denna lag med avseende å kyrklig samfällighet *eller skoldistrikt*, som i första stycket sägs, meddelas sådana föreskrifter av Konungen.

Föreslagen lydelse:

62 §.

De i denna lag givna bestämmelserna om församling skola, i den mån ej annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande kyrklig samfällighet, som avses i 1 § lagen om församlingsstyrelse.

Erfordras särskilda föreskrifter om tillämpning av denna lag med avseende å kyrklig samfällighet, som i första stycket sägs, meddelas sådana föreskrifter av Konungen.

---

*Denna lag träder i kraft den
1 januari 1955.*

Beträffande motiveringen till vad som föreslagits genom propositionen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till det vid propositionen fogade protokollsutdraget.

Inledning.

Den allmänna församlingsstyrelselagen och lagen om församlingsstyrelse i Stockholm utfärdades båda den 6 juni 1930 eller samma dag som lagarna om kommunalstyrelse på landet och om kommunalstyrelse i stad. Mellan samtliga fyra lagar råder en vittgående överensstämmelse både i sak och i form.

Genom 1953 års kommunallagsreform ha lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad ersatts av den för samtliga borgerliga primärkommuner — bortsett från Stockholm — gemensamma kommunallagen. Denna utfärdades den 18 december 1953 (nr 753) och träder i kraft den 1 januari 1955. Dess bestämmelser om den kommunala organisationen i kommuner av skilda slag — landskommuner, städer, köpingar och municipalsamhällen — äro i stort sett enhetliga.

Kommunallagsreformen medför ändrade regler i åtskilliga hänseenden. Här må nämnas, att kommunalstämman och allmänna rådstugan avskaffas och beslutanderätten i samtliga kommuner tillägges fullmäktige, att magistratens befattning med kommunalstyrelsen i stad upphör, att vissa regler om förmögenhetsskydd och fondbildning, vilka nu äro meddelade i lagen den 12 juni 1936 (nr 282) angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom och i lagen den 6 december 1946 (nr 727) om kommunal fondbildning, efter saklig och formell överarbetning intagits i själva kommunallagen samt att tiden för anförande av besvär, som i de gällande lagarna om kommunalstyrelse är olika bestämd för landskommun och för stad, enligt den nya kommunallagen är densamma inom samtliga slag av kommuner, nämligen tre veckor.

De tillämpningsfrågor, som uppkomma vid övergång till den nya ordningen, äro reglerade i lagen den 18 december 1953 (nr 754) om införande av kommunallagen. Vidare ha av kommunallagsreformen föranledda ändringar vidtagits i lagen om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning, kommunala vallagen och lagen om val till riksdagen (nr 755—757).

Kort tid efter det proposition angående kommunallagsreformen avlåtits tillkallade chefen för ecklesiastikdepartementet sakkunniga för att verkställa översyn av församlingsstyrelselagstiftningen. I direktiven för de sakkunniga — vilka sedermera antogo benämningen församlingsstyrelsekommittén — framhölls, att utgångspunkten för utredningen borde vara att, i den mån icke sakliga skäl betingade skiljaktigheter, överensstämmelse

borde råda i form och innehåll mellan de kyrkliga och de borgerliga kommunalförfattningarna. I direktiven upptogs också frågan om den obligatoriska skolans kommunalrättsliga ställning. Därvidlag anfördes, att 1951 års skolstyrelseutredning i skrivelse anmält, att utredningen funnit angeläget, att församlingsstyrelselagens bestämmelser i denna fråga — enligt vilka folk- och fortsättningsskolväsendet, ehuru det numera nära nog genomgående handhaves av borgerligt kommunala organ, alltjämt framstår som en den kyrkliga kommunens angelägenhet — ersattes med en allmän regel om den borgerliga kommunen såsom huvudman för det obligatoriska skolväsendet. I skrivelsen hade skolstyrelseutredningen framhållit, att härav påkallade författningsändringar borde genomföras senast i samband med den omorganisation av skolans lokala ledning, som utredningen avsåge att föreslå. Jämväl den av skolstyrelseutredningen sålunda väckta frågan borde de sakkunniga enligt direktiven upptaga. I dessa berördes därjämte folkbiblioteksväsendet, vilket i vissa kommuner är en kyrkligt kommunal angelägenhet (församlingsbibliotek). Härom anfördes, att det finge anses naturligt, att spørsmålet, huruvida folkbiblioteksväsendet i sin helhet skall överföras till den borgerliga kommunen — varom yrkanden hade framförts vid upprepade tillfällen — upptoges till prövning i anknytning till frågan om skolväsendets kommunalrättsliga ställning. Slutligen nämndes i direktiven vissa spørsmål om församlingarnas kommunalrättsliga inre organisation samt kompetensregleringen mellan församlingsstyrelseorganen inbördes, däribland frågan, huruvida ändrade kollektbestämmelser, varom förslag framlagts av en inom ecklesiastikdepartementet tillkallad sakkunnig, kunde påkalla ändringar i församlingsstyrelselagstiftningen.

Beträffande utredningsarbetets bedrivande framhölls, att, om arbetet icke kunde fullgöras inom sådan tid, att den ändrade församlingsstyrelselagstiftningen kunde sättas i tillämpning den 1 januari 1955, de sakkunniga borde framlägga förslag till provisorisk lagstiftning beträffande de mest trängande angelägenheterna, den kommunala fondbildningen m. m.

Med skrivelse den 1 december 1953 överlämnade församlingsstyrelsekommittén en promemoria med förslag till vissa av kommunallagsförslaget m. m. aktualiserade ändringar i församlingsstyrelselagstiftningen. I promemorian anförde kommittén, att översynen av denna lagstiftning icke kunde avslutas så tidigt, att fullständiga förslag till nya församlingsstyrelselagar kunde föreläggas 1954 års riksdag, samt att därför, i den mån det ansåges erforderligt, att församlingsstyrelselagstiftningen samordnades med kommunallagen redan i samband med dennas ikraftträdande, detta måste ske genom provisoriska åtgärder.

Utöver sådana åtgärder behandlade kommittén i promemorian de i det föregående nämnda spørsmålen om den obligatoriska skolans kommunalrättsliga ställning samt om ändringar i församlingsstyrelselagarna till följd av de föreslagna ändrade kollektbestämmelserna.

Över kommitténs promemoria avgåvos yttranden av samtliga domkapitel, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Kronobergs, Malmöhus, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Västerbottens län samt kammarkollegiet, statskontoret och skolöverstyrelsen ävensom Svenska landskommunernas förbund, Svenska stadsförbundet, Svenska pastoratens riksförbund, Svenska kyrkans diakonistyrelse och Svenska prästförbundet. Vid överståthållarämbetets yttrande fogades av ämbetet infordrade utlåtanden från församlingsdelegerade och stadsfullmäktige i Stockholm. Två länsstyrelser överlämnade från vissa kyrkoråd inhämtade utlåtanden.

Av kommunallagsreformen aktualiserade ändringar i församlingsstyrelselagstiftningen.

Församlingsstyrelsekommittén yttrade i promemorian, att kommittén kommit till det resultatet, att provisoriska lagstiftningsåtgärder i förevarande avseende borde begränsas till de fall, där de visade sig oundgängligen nödvändiga eller där verklig olägenhet skulle uppstå om en anpassning av församlingsstyrelselagstiftningen efter kommunallagen ej komme till stånd omedelbart i samband med dess ikraftträdande. Åtgärder, varom här är fråga, voro enligt kommittén påkallade endast i ett fåtal hänseenden. De sålunda påkallade åtgärderna nödvändiggjordes, yttrade kommittén, delvis av kommunalstämmans och allmänna rådstugans avskaffande samt upphävandet av magistratens befattning med kommunalstyrelsen och delvis av de nyheter, som kommunallagsförslaget innefattade rörande den kommunala fondbildningen och vissa därmed sammanhängande ämnen. De av kommittén från nu angivna synpunkter föreslagna ändringarna avsågo dels 9 § första stycket, 10 § första stycket, 14 § 2 mom., 34 § andra stycket samt 54, 58, 66 och 67 §§ allmänna församlingsstyrelselagen, dels 58 §, 62 § 3 mom. samt 69 och 70 §§ lagen om församlingsstyrelse i Stockholm, dels ock 5 § lagen om kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg. Enligt kommitténs mening borde vidare i samband med ändringarna av allmänna församlingsstyrelselagen och lagen om församlingsstyrelse i Stockholm meddelas övergångsstadganden motsvarande vissa i lagen om införande av kommunallagen upptagna stadganden. De sålunda föreslagna övergångsbestämmelserna inneburo att från ikraftträdandet av ändringarna i församlingsstyrelselagarna de två förut nämnda lagarna om kommunal fondbildning och angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom icke vidare skulle äga tillämpning å församling, varjämte föreskrifter meddelades rörande vissa vid ändringarnas ikraftträdande befintliga fonder. I promemorian uttalade kommittén att fondbildningslagen kunde under vissa förutsättningar i sin helhet upphävas den 1 januari 1955.

Vid *remissbehandlingen* av promemorian lämnades vad kommittén anfört och föreslagit i nu förevarande avsnitt i stort sett utan erinran.

Kammarkollegiet framhöll i sitt yttrande att, om fondbildningslagen — och i anslutning därtill lagen angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom — upphävdes, inga fondbildningsbestämmelser komme att gälla för vissa skoldistrikt, som enligt vad kommittén under ett senare avsnitt föreslagit skulle finnas kvar efter den 1 januari 1955. — Vidare erinrade kollegiet om de förslag och rekommendationer om åtgärder för vinnande av större enhetlighet i fråga om besvärstiden, som framlagts av besvärssakkunniga (SOU 1953: 30), samt anförde, att, om proposition på grund av de sakkunnigas förslag avlätes till årets riksdag, det syntes böra övervägas, om icke den i 68 § lagen om församlingsstyrelse stadgade besvärstiden — trettio dagar — borde ändras till den av de sakkunniga i allmänhet förordade tiden, tre veckor.

Synpunkter, liknande det senast återgivna uttalandet av kammarkollegiet, ha anlagts av länsstyrelsen i Örebro län.

Departementschefen har för egen del yttrat, att han ansåge sig i förhandenvarande läge böra förorda de av kommittén föreslagna provisoriska lagstiftningsåtgärderna.

I fråga om besvärstidens längd har departementschefen uttalat, att han icke funne nödvändigt, att församlingsstyrelselagens regel om besvärstid nu bragtes i överensstämmelse med den nya kommunallagens bestämmelse och den av besvärssakkunniga antagna allmänna normen om tre veckors besvärstid. Den av kammarkollegiet avsedda ändringen borde enligt departementschefen i stället anstå tills vidare.

Beträffande upphävande av 1946 års fondbildningslag och 1936 års lag angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom har departementschefen erinrat om att enligt propositioner till årets riksdag (nr 119 och nr 197) dessa lagar från och med den 1 januari 1955 icke skola äga tillämpning på landsting och icke heller på Stockholms stad. Departementschefen har vidare nämnt, att de berörda båda lagarna visserligen enligt sin lydelse gälla även beträffande fattigvårdssamhällen men att några sådana samhällen icke finnas och att efter kommunindelningsreformens genomförande icke heller något behov att tillskapa dylika torde föreligga. Med hänsyn till det anförda och då den nya kommunallagens regler om fondbildning m. m. enligt de av departementschefen förordade ändringarna framdeles skola äga motsvarande tillämpning å församling, har departementschefen föreslagit, att de förut nämnda lagarna av år 1936 och år 1946 skola upphävas med verkan från och med den 1 januari 1955. I anslutning till vad kammarkollegiet yttrat har departementschefen uttalat, att de båda lagarna dock böra övergångsvis gälla beträffande vissa skoldistrikt.

**Församlingsstyrelselagstiftningen och regleringen av den
obligatoriska skolans kommunalrättsliga
ställning m. m.**

Enligt 1 § första stycket allmänna församlingsstyrelselagen äger varje territoriell församling själv vårda folk- och fortsättningsskolväsendet i församlingen, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan. I 1 § första stycket lagen den 6 juni 1930 (nr 262) om skolstyrelse i vissa kommuner stadgas, att i lands- eller stadskommun, som sammanfaller med skoldistrikt, folk- och fortsättningsskolväsendet skall, där kommunal- eller stadsfullmäktige finnas, utgöra en för kommunen gemensam angelägenhet, vilken kommunen såsom sådan har att vårda. Enligt 1 § andra stycket sistnämnda lag skall för Stockholms stad gälla vad särskilt är stadgat. Dessa stadganden återfinnas i lagen den 15 maj 1903 (nr 58) angående folkskolväsendet i Stockholm. Folk- och fortsättningsskolväsendet i Stockholm skall enligt 1 § denna lag — med vissa undantag — utgöra en för hela staden gemensam angelägenhet, vilken staden såsom kommun har att vårda.

Vidare stadgas i 1 § andra stycket allmänna församlingsstyrelselagen, att två eller flera församlingar eller delar av skilda församlingar må för vården av de i lagen avsedda angelägenheterna eller vissa av dem förenas till en kyrklig samfällighet. Beträffande sådan samfällighet skall med avseende å vården av gemensamma angelägenheter, i den mån ej annat är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla vad i samma lag stadgas om församling. Har Konungen stadgat, att två eller flera församlingar eller delar av församlingar för vården av folk- och fortsättningsskolväsendet tillsammans skola utgöra ett skoldistrikt, skall sådant distrikt utgöra en kyrklig samfällighet. Till nu avsedda bestämmelser ansluta sig stadganden i 4 §, 27 § 2 mom., 31 § och 46 § allmänna församlingsstyrelselagen.

1951 års skolstyrelseutredning och församlingsstyrelsekommittén. Såsom anförts inledningsvis, föreslog skolstyrelseutredningen — under åberopande av vad som anförts i en av utredningen upprättad, vid den tidigare nämnda skrivelsen fogad promemoria — att folkundervisningen framdeles i princip skulle vara en den borgerliga kommunens angelägenhet samt att i följd därav de i allmänna församlingsstyrelselagen innefattade bestämmelserna rörande folk- och fortsättningsskolväsendet skulle upphävas. Församlingsstyrelsekommittén anslöt sig i sin promemoria till den av skolstyrelseutredningen sålunda hävdade uppfattningen. Av de båda sakkunnigberedningarna framhölls, att ett upphävande av nyssnämnda bestämmelser icke borde medföra, att folkundervisningen i de skoldistrikt, där den vid lagändringens ikraftträdande alltjämt utgjorde en församlingens

angelägenhet, omedelbart överflyttades till den borgerliga kommunens förvaltningsområde. Från nu angivna synpunkt erforderlig övergångsbestämmelse borde enligt sakkunnigberedningarna meddelas i anslutning till lagändringen.

Församlingsstyrelsekommittén föreslog på anförda skäl, att nu avsedda bestämmelser i allmänna församlingsstyrelselagen skulle upphävas i samband med de ändringar i lagen, som enligt kommitténs mening borde vidtagas i anledning av kommunallagsreformen för att träda i kraft samtidigt med kommunallagen, d. v. s. den 1 januari 1955. Kommittén framlade därför även förslag till sådana ändringar, som erfordrades för ett borttagande av skolbestämmelserna ur lagen. Av kommittén föreslogs jämväl en övergångsbestämmelse av innebörd som nyss sagts. Att skolbestämmelserna borttoges ur nämnda lag ansåg kommittén icke nödvändigögra ändringar i 1930 års skolstyrelselag och 1921 års folkskolestadga.

De av kommittén härutinnan föreslagna ändringarna i församlingsstyrelselagen avse 1—3 §§, 14 § 1 och 2 mom., 17 §, 20 § 1 mom., 22, 25, 34, 40, 41, 43, 44 och 45 §§, 46 § 2 mom., 47—56 §§, 58—62 §§ samt 65, 68 och 71 §§ ävensom rubriken till 4 kap.

Kommittén föreslog icke i sin promemoria någon ändring i bestämmelsen i 1 § allmänna församlingsstyrelselagen om att — utom två eller flera församlingar — även delar av skilda församlingar må förenas till kyrklig samfällighet eller i därtill anknytande stadganden i 4 §, 27 § 2 mom., 31 § och 46 § i lagen.

Kommittén påpekade att, om bestämmelserna om skolråd m. m. borttoges ur allmänna församlingsstyrelselagen, detta skulle få konsekvenser inom ett annat i lagen reglerat område, nämligen beträffande bestämmelserna om församlingsbibliotek. Såsom en provisorisk lösning härvidlag föreslog kommittén dels en lagändring av innebörd att de församlingar, där församlingsbibliotek finnas, obligatoriskt skola ha att utse särskild biblioteksstyrelse, dels ock i anslutning härtill vissa andra ändringar i lagen. Nu avsedda ändringar omfatta 40 § femte stycket, 46 § 2 mom., 50 § andra stycket samt 58 och 59 §§.

Under *remissbehandlingen* lämnades vad församlingsstyrelsekommittén anført och föreslagit i nu förevarande avsnitt i huvudsak utan erinran.

K a m m a r k o l l e g i e t förordade dock i sitt yttrande, att skolbestämmelserna skulle borttagas ur allmänna församlingsstyrelselagen först i samband med antagandet av den nya lagstiftning om skolväsendets organisation och kommunalrättsliga ställning, vartill skolstyrelseutredningen hade att utarbeta förslag. Rörande bestämmelsen i 1 § församlingsstyrelselagen om att delar av skilda församlingar må förenas till kyrklig samfällighet yttrade kollegiet, att något behov av bestämmelsen, som syntes ha tillkommit uteslutande i skolväsendets intresse, icke torde föreligga i fortsättningen.

Departementschefen har i sitt yttrande i förevarande frågor förklarat sig helt dela skolstyrelseutredningens och församlingsstyrelsekommitténs uppfattning, att folkundervisningen framdeles i princip bör vara en borgerligt kommunal angelägenhet. Vidare har han, i den av kammarkollegiet berörda frågan om tidpunkten, då skolbestämmelserna borde borttagas ur församlingsstyrelselagen, anslutit sig till kommitténs uppfattning, att dessa bestämmelser böra utmönstras redan i samband med de ändringar i lagen, som i propositionen föreslagits från andra synpunkter. Härutinnan har departementschefen åberopat vissa skäl, i fråga om vilka må hänvisas till det vid propositionen fogade protokollsutdraget (s. 60).

Även i övrigt har departementschefen i huvudsak anslutit sig till vad församlingsstyrelsekommittén förordat. Dock har han, med instämmande i vad kammarkollegiet yttrat, föreslagit att föreskrifterna om sådana kyrkliga samfälligheter, vari delar av skilda församlingar ingå, skola upphävas.

Avslutningsvis har departementschefen uttalat, att enligt hans mening i förevarande sammanhang vissa bestämmelser avseende skoldistrikt böra utmönstras ur lagen om ordning och villkor för ändring i kommunal och ecklesiastik indelning och i kommunala vallagen.

Församlingsstyrelselagstiftningen och kollektväsendets reglering.

Gällande bestämmelser angående kollekt är meddelade i kungörelsen den 30 december 1953 (nr 739) angående kollekt, vilken trädde i kraft den 1 januari 1954. Samtidigt upphävdes den tidigare kollektkungörelsen av den 1 december 1950 (nr 613).

Enligt gällande kungörelse kan kollekt upptagas dels vid sådan ordinarie gudstjänst (ottesång, högmässa eller aftonsång), som förrättas å söndler helgdag och hålles i församlingskyrka eller å annan, behörigen bestämd plats, dels vid annan i svensk kyrkoförsamling förrättad allmän gudstjänst eller offentlig andaktsstund. Kollekt vid ordinarie gudstjänst av nyss nämnt slag äro dels rikskollekter, vilka beslutas av Kungl. Maj:t, dels stiftskollekter, varom beslut fattas av vederbörande domkapitel, och dels församlingskollekt. Beslutanderätten i fråga om församlingskollekt tillkommer församlingen, d. v. s. kyrkostämman respektive kyrkofullmäktige. Beslutanderätten rörande sådan kollekt, som enligt vad ovan sagts upptages vid annan allmän gudstjänst eller offentlig andaktsstund, tillkommer däremot pastor eller — med dennes medgivande — annan därvid tjänstförrättande präst. I motsats till vad som var fallet enligt 1950 års kungörelse kan enligt den nya kungörelsen församlingskollekt upptagas även för sådant ändamål, som icke är lokaliserat till vederbörande församling. I varje kyrka eller annan församlingens gudstjänstlokal, där guds-

tjänst regelbundet firas, skall finnas kollektbok, vari influtna kollektbelopp skola införas. Kollektboken skall jämte kollektträkskaperna granskas av de för kyrkorådets räkenskaper utsedda revisorerna. Kyrkorådet utövar viss granskning av församlingskollekts användning.

Till grund för gällande kollektkungörelse låg bland annat det inledningsvis nämnda förslaget av *en inom ecklesiastikdepartementet tillkallad sakkunnig*. Den sakkunnige — direktorn i diakonistyrelsen W. N. Schröder — uttalade i ett vid förslaget fogat betänkande, bland annat, att kollekten vore ett gudstjänstmoment och icke hade något gemensamt med upptagande av avgift samt att beslutanderätten om kollektändamål icke torde tillkomma de myndigheter, som ha att besluta om upptagande av avgifter, utan dem som äga att besluta om anordningar vid gudstjänsten, nämligen, i fråga om församling, pastor och kyrkoråd.

Frågan om ny kollektkungörelse underställdes 1953 års kyrkomöte för yttrande. Kyrkomötet biträdde helt den sakkunniges förslag i de delar som här återgivits.

Såsom framgår av vad ovan återgivits ur den sedermera utfärdade *kollektkungörelsen* bygger denna i fråga om beslutanderätten om församlingskollekt icke på vad den sakkunnige och kyrkomötet förordat. Kungörelsen innehåller i stället i denna fråga — i avvaktan på resultatet av församlingsstyrelsekommitténs överväganden härvidlag — de i 1950 års kungörelse upptagna reglerna oförändrade.

Församlingsstyrelsekommittén föreslog i sin tidigare nämnda promemoria på skäl, i fråga om vilka må hänvisas till det vid propositionen fogade protokollsutdraget (s. 45—46), att de kyrkokommunala organen skulle frigöras från den direkta befattningen med hithörande angelägenheter. Enligt kommitténs mening borde beslutanderätten beträffande upptagande av församlingskollekt läggas över på pastor respektive tjänstförrättande präst. Vissa skäl kunde emellertid enligt kommittén anföras för att den kollektgivande menigheten finge ett visst inflytande i här avsedda frågor. Kommittén uttalade sig med hänsyn härtill för att det ålades pastor eller tjänstförrättande präst att i kollektfrågor samråda med kyrkvårdarna eller några andra av kyrkorådets ledamöter samt, därest pastor icke vore kyrkostämans ordförande, jämväl med denne. Beträffande revisionen av kollektträkskaperna anförde kommittén, att denna icke borde åläggas de kyrkokommunala revisorerna i denna deras egenskap. Församlingen kunde emellertid härvidlag enligt kommittén medverka i den formen, att den utsåge särskilda kollektrevisorer. Till sådana skulle enligt kommittén kunna utses samma personer, som valts att revidera församlingens räkenskaper.

Under *remissbehandlingen* lämnades kommitténs förslag i förevarande del utan erinran av åtskilliga remissinstanser, däribland *domkapitlen i Linköping, Skara, Västerås, Luleå och Stockholm*. I huvudsak tillstyrktes förslaget jämväl av *domkapitlen i Sträng-*

näs och Karlstad. Även kammarkollegiet yttrade sig — ehuru med uttalad tvekan — i tillstyrkande riktning. Att beslutanderätten borde tillkomma kyrkorådet förordades av domkapitlet i Växjö, diakonistyrelsen, Svenska pastoratens riksförbund samt Svenska prästförbundets interimstyrelse. En liknande ståndpunkt intogs av domkapitlet i Uppsala. Svenska pastoratens riksförbund tillfogade att pastor och kyrkovårdarna skulle äga besluta i brådskande fall. Åter andra remissinstanser, såsom domkapitlet i Härnösand och Visby, förordade en ordning i huvudsaklig överensstämmelse med vad den sakkunnige och kyrkomötet föreslagit.

Departementschefen yttrade i denna fråga, bland annat:

»För egen del anser jag övervägande skäl tala för att beslutanderätten beträffande upptagande av församlingskollekt lägges i kyrkorådets hand. Det praktiska livets krav torde dock nödvändiggöra, att pastor eller tjänstförrättande präst tillerkännes rätt att i brådskande fall besluta om upptagande av församlingskollekt efter samråd, där så kan ske, med kyrkvårdarna. Att utesluta kyrkorådet såsom organ från befattningen med kollektfrågorna — vilket kommitténs förslag innebär — synes mig mindre välbetänkt med hänsyn till kyrkorådets ställning i församlingarna. Ej heller anser jag det lämpligt, att pastor — såsom följden skulle bli av de i sakkunnigbetänkandet föreslagna bestämmelserna — i kollektfrågor erhåller vetorätt i förhållande till kyrkorådet, där han är självskriven ordförande. Med hänsyn till kollektinstitutets speciella natur anser jag den omständigheten, att församlingskollekt numera kan upptagas för ändamål, som ligger utanför församlingens verksamhet, icke utgöra något principiellt rättsligt hinder för att kyrkorådet tillägges befogenhet att besluta om upptagande av dylik kollekt och även i vissa andra hänseenden taga befattning med kollektivärendet. Ej heller synes mig hinder möta, att de kyrkokommunala revisorerna enligt kollektbestämmelserna åläggas granska jämväl kollektträkskaperna. Jag anser det emellertid icke erforderligt och — i varje fall i det läge som lagstiftningen på förevarande område nu befinner sig — ej heller lämpligt, att särskilda bestämmelser om kyrkorådets och de kyrkokommunala revisorernas befattning med här avsedda uppgifter beträffande kollektivärendet införes i församlingsstyrelselagarna. Av mig i det föregående föreslagna grunder för berörda kyrkokommunala organs anspråktagande för nyssnämnda uppgifter synes emellertid böra underställas riksdagen. Detta torde böra ske i samband med den revision av nämnda lagar, som av andra skäl nu föreslås.

I anslutning till det sagda får jag framhålla, att enligt min mening tillräckliga skäl icke längre föreligger för att upprätthålla den i gällande kollektkungörelse i fråga om beslutanderätten beträffande upptagande av för-

samlingskollekt gjorda åtskillnaden mellan å ena sidan kollekt, som upptages i samband med ordinarie gudstjänst (ottesång, högmässa eller aftonsång), och å andra sidan kollekt, som upptages vid annan allmän gudstjänst. Även beslutanderätten beträffande upptagande av församlingskollekt vid sistnämnda slag av gudstjänster bör därför som regel tillkomma kyrkorådet.»

Utskottet.

Då det icke varit möjligt att slutföra den fullständiga, *av kommunallagsreformen föranledda revisionen av församlingsstyrelselagstiftningen* i så god tid, att de nya församlingsstyrelselagarna kunna träda i kraft samtidigt med kommunallagen, den 1 januari 1955, synes lämpligt att, såsom uttalats av församlingsstyrelsekommittén, de provisoriska lagstiftningsåtgärderna inskränkas till vad som är oundgängligen nödvändigt. Vad i propositionen utifrån angivna ståndpunkt föreslagits härutinnan synes vara av lämplig omfattning.

Allmän enighet synes råda därom, att bestämmelserna om *folk- och fortsättningskolväsendet* — vilket nästan genomgående numera är en angelägenhet för de borgerliga primärkommunerna — skola ändras därhän, att dessa kommuner även lagtekniskt framstå såsom huvudmän för den obligatoriska skolan. I fråga om tidpunkten för den huvudsakligen formella revision, som i denna del föreslagits i propositionen, vill utskottet ansluta sig till föredragande departementschefens uppfattning, att revisionen bör genomföras samtidigt med den ovan avsedda provisoriska anpassningen av församlingsstyrelselagstiftningen till den nya kommunallagen. I de synnerligen få kommuner, där den obligatoriska skolan alltjämt står under ledning av kyrkligt kommunala organ — enligt uppgift av föredragande departementschefen allenast tolv vid nästa års ingång — skall den nuvarande ordningen övergångsvis bestå. Utskottet vill framhålla vikten av att dessa kommuner få största möjliga frihet att själva bestämma tidpunkten då ledningen av skolväsendet skall överflyttas till den borgerliga kommunen. — Utskottet ansluter sig jämväl till de övriga ändringsförslag, som i propositionen framlagts i avsnittet om skolväsendets kommunalrättsliga ställning.

Skolstyrelselagstiftningen kommer efter det propositionens förslag genomförts att vara behäftad med vissa brister i formellt avseende. Särskilt anmärkningsvärt är att 1930 års skolstyrelselag, ehuru formellt huvudförfattning efter den 1 januari 1955, såväl genom sin benämning — lag om skolstyrelse i vissa kommuner — som genom formuleringen av vissa stadganden alltjämt framstår som en undantagsreglering. Enligt vad som utta-

lats i en vid årets riksdag tidigare behandlad proposition (nr 34) torde emellertid förslag till ny skolstyrelselag komma att föreläggas riksdagen år 1955; den formellt mindre tillfredsställande ordningen kan därför förut-sättas komma att råda endast under kort tid.

Den tekniska *utformningen av de i propositionen framlagda lagförslagen* har icke eljest givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker alltså förslagen oförändrade.

I frågan om upphävande av fondbildningslagen och lagen angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egen-dom har departementschefen framhållit, bland annat, att enligt förslag, som i propositioner (nr 119 och nr 197) framlagts för årets riksdag, de angivna lagarna efter den 1 januari 1955 icke skola äga tillämpning å lands-ting och icke heller å Stockholms stad. Det förslag, varigenom lagarna upp-hävts i fråga om landsting, har på hemställen av konstitutionsutskottet (utl. nr 12) den 28 i innevarande april månad antagits av båda kamrarna. I utlåtande (nr 14) över den proposition, enligt vilken de angivna lagarna icke vidare skola tillämpas å Stockholm, vilket utlåtande avgives samtidigt med förevarande utlåtande, tillstyrker utskottet det i propositionen fram-lagda förslaget oförändrat.

Beträffande *beslutanderätten i fråga om församlingskollekt* vill utskottet ansluta sig till de av departementschefen i det ovan återgivna uttalandet förordade grunderna. Utskottet anser riktigt, att församlingarna ha infly-tande i kollektfrågor; kyrkorådet synes vara det lämpligaste organet att utöva beslutanderätten. Vad i propositionen föreslagits om beslutanderät-ten i brådskande fall samt om revision av kollekträkenskaperna kan utskot-tet likaledes tillstyrka. Vidare synes det lämpligt att — såsom departe-mentschefen förordat — beslutanderätten även i fråga om kollekt vid annan än ordinarie gudstjänst tilläggas kyrkorådet.

Under hänvisning till vad ovan anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till förevarande propo-sition, nr 207,

dels antaga de här ovan intagna förslagen till 1) lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om för-samlingsstyrelse; 2) lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm; 3) lag om ändrad lydelse av 5 § lagen den 12 juni 1931 (nr 201) angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg; 4) lag angående ändrad lydelse av 40 § lagen den 13 juni 1919 (nr 293) om ordning och villkor för änd-ring i kommunal och ecklesiastik indelning; samt 5) lag angående ändrad lydelse av 62 § kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253);

dels ock godkänna de av föredragande departementschefen i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet förordade grunderna beträffande beslutanderätten i fråga om upptagande av församlingskollekt.

Stockholm den 29 april 1954.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren*, Hällgren*, Sandberg, Fritiof Karlsson*, Weiland*, Erik Olsson*, Olsén* och Sigfrid Larsson; samt
från andra kammaren: herrar Hallén, Spångberg, Larsson i Julita, Nordkvist, Gustafsson i Bogla*, Nilsson i Göingegården*, Hammar*, Larsson i Luttra, Adamsson* och Rimås.

---

*) Ej närvarande vid justeringen.